

**Jacob Vestergaard
løgtingsmaður
vegna Fólkaflokkin**

Løgtingsmál nr. 68/2016: Uppskot til løgtingslög um føroyskan kortmyndugleika

Uppskot til Løgtingslög um føroyskan kortmyndugleika

§ 1. Umhvørvisstovan er føroyskur kortmyndugleiki.

§ 2. Kortmyndugleikin stendur fyri geodetiskum uppmátingum, og topografiskari kortlegging av Føroyum. Harafturat stendur kortmyndugleikin fyri loftmyndatøku og ger lendismodell og myndakort av Føroyum.

Stk. 2. Kortmyndugleikin hevur ábyrgdina av elektroniskari miðlan av landafrøðiligum upplýsingum viðvíkjandi Føroyum.

Stk. 3. Kortmyndugleikin kann standa fyri ella fremja geodetiska granskning.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áleggja kortmyndugleikanum at standa fyri øðrum uppmátingum, og kortleggingaruppgávum enn teim í stk. 1-3 nevndu.

§ 3. Kortmyndugleikin skrásetir staðsettar upplýsingar, harundir staðanøvn, sambært galddandi fyriskipanum.

§ 4. Til tess at fremja uppgávur eftir hesi lög hava starvsfólk hjá kortmyndugleikanum utan rættarúrskurð atgongd til eitt og hvørt stað og ein og hvønn eigindóm.

§ 5. Landsfevnandi topografisk kort av Føroyum, lendismodell og myndakort, skulu vera atkomulig hjá almenninginum.

Stk. 2. Fyri annað korttilfar enn í stk. 1 nevnda, kann kortmyndugleikin krevja gjald.

§ 6. Henda løgtingslög kemur í gildi 1. januar 2018.

Stk. 2. Samstundis verða sett úr gildi “Lov nr. 82 af 31. marts 1928 om Geodætisk Institut, Bekendtgørelse fra 6. april 1831 om forbud mod at efterstikke generalstabskort, Bekendtgørelse nr. 193 af 25. juni 1928: Reglement for Opmaaling ved Udkiftning paa Færøerne”.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

Endamálið við lógaruppskotinum er at staðfesta, at ein føroyskur kortmyndugleiki skal skipast. Somuleiðis er endamálið at gera topografisk kort, lendismodell og myndakort ókeypis og atkomulig hjá almenninginum. Lógaruppskotið fevnir ikki um sjókort.

Kortframleiðslan er nógv broytt tey seinastu 20-30 árin. Áður vórðu kort einamest framleidd sum pappírskort, meðan öll nútímans kort eru digital. Harvið hevur sjálvtað staðsetta grundarlagið handan kortini (geodata) fíngið týdning fyri onnur enn sjálvan kortframleiðaran. Avbjóðingin hjá tí føroyska kortmyndugleikanum verður tí at lyfta föroyakortið burtur úr fortíðini við pappírskortum og inn í ta digitalu nútíðina.

Tann føroyski kortmyndugleikin fær sum uppgávu at framleiða og viðlíkahalda tað almenna föroyakortið, at skráseta staðanøvn, at gera lendismodell og at framleiða myndakort. Harafturat hevur kortmyndugleikin ábyrgdina av føroysku geodesi'ini, sum er sjálv grunderlagið undir öllum uppmátingum í Føroyum. Ein fortreyt fyri einum vælvirkandi føroyskum kortmyndugleika er, at ábyrgdin, kortgerðin og raksturin verða savnað á einum stað, so økið kann rekast effektivt, eins og at neyðugar dagføringar framhaldandi verða gjørðar. Umhvørvisstovan hevur drúgvær royndir við at gera kort úr loftmyndum. Í 1985 fekk Matrikulstovan sítt fyrsta kortleggingartól, har kort verða gjørð út loftmyndum, og í hesi 27 árin eru flest øll teknisk grundkort og myndakort framleidd á stovninum. Tí er tað heilt natúrligt, at Umhvørvisstovan verður føroyskur kortmyndugleiki.

Föroyakortið verður nú dagført og gjört talgilt. Hetta arbeiðið verður liðugt í næstum.

Skipanin av føroyska kortmyndugleikanum kemur samstundis, sum gongdin í grannalondum okkara er tann, at alsamt fleiri lata kortdata vera tók og ókeypis hjá øllum at brúka. Fyrsta Norðurlandið, ið gjørði hetta, var Finland, og tann 1. januar 2013 gjørðust kortdata í Danmark ókeypis. Hetta seinasta árið eru kortdata somuleiðis leysgivin í Íslandi og Noregi. Meginorsókin til hesa tilgongd er, at politiski myndugleikin vildi seta ferð á digitaliseringstilgongdina í samfelagnum, eins og tað letur fleiri vinnuligar möguleikar upp, tá kortdata eru ókeypis og atkomulig hjá øllum at brúka. Harafturat viðførir leysgevingin av kortdata til ókeypis nýtslu bæði effektiviseringar innan ta almennu umsitingina og möguleikar fyri bæði nýhugsan og nýskapan innan vinnulívið.

Uppskotsetarin heldur tað vera sjálvsagt, at føroysk kortdata verða gjørð ókeypis, samstundis sum ein føroyskur kortmyndugleiki verður skipaður. Tá tað topografiska föroyakortið er dagført og talgilt, skal tað eisini vera ókeypis hjá øllum at brúka. Eins skjótt, sum kortmyndugleikin er skipaður, er ætlanin, at Umhvørvisstovan fer at fyrireika eina tilgongd, sum hevur við sær, at topografisku föroyakortini verða tók hjá øllum föroyingum ókeypis.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

1. Fíggjarligu avleiðingarnar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur eina røð av fíggjarligum avleiðingum, bæði fyri land, kommunur og fyri vinnuna. Fíggjarligu árinini fyri landið eru negativ, orsakað av, at landið bæði skal bera tann árliga rakstrarkostnaðin av kortmyndugleikanum og dagføringina av föroyakortinum. Árligu rakstrarútreiðslurnar eru mettar til 1,5 mió. kr.

Um föroyakortið og myndakort av Føroyum verða gjørð atkomulig og ókeypis hjá øllum brúkarum, fær Umhvørvisstovan ein netto-inntökumiss á umleið 580.000 kr. Henda upphæddin er tí íroknað tí árliga rakstrarkostnaðinum á 1,5 mió. kr., og skal roknast frá tí degi, sum nýtslan av kortunum verður ókeypis.

Meirútreiðslurnar á Umhvørvisstovuni, sum standast av, at kortmyndugleikin verður yvirtakin, og at kortini verða gjørd atkomulig og ókeypis hjá øllum brúkarum, verða spardar aftur aðrastaðni í almennu skipanini.

Positivu fíggjarligu avleiðingarnar av uppskotinum eru fyrst og fremst tær rationaliseringar og avleiddu sparingar, ið standast av, at áðurnevndu kort verða latin til ókeypis nýtslu hjá øllum áhugaðum. Sostatt verða ílögurnar gjørdar hjá kortmyndugleikanum, meðan rationaliseringarnar og sparingarnar hjá tí almenna skulu finnast aðrastaðni, bæði hjá landi og kommunum.

2. Umsitingarligar avleiðingarnar fyrir land og kommunur

Lógaruppskotið hevur umsitingarligar avleiðingar fyrir landið, sum fyrst og fremst eru at finna hjá kortmyndugleikanum. Verður Umhvørvisstovan kortmyndugleiki, viðførur hetta eina meirumsiting, sum samsvarar við tvey ársverk. Harafturat koma meiruppgávur, ið eru heftar at kortgerð, loftmyndatøku, geodesi o.ø.t.

3. Fíggjarligu avleiðingarnar fyrir vinnuna

Lógaruppskotið hevur fíggjarligar avleiðingar fyrir vinnuna. Um føroyakortið, lendismodell og myndakort av Føroyum verða gjørd ókeypis hjá øllum brúkarum, sparir vinnan tær útreiðslurnar, ið eru farnar til keyp av slíkum kortum. Væntandi síggjast sparingarnar aftur hjá byggifyritökum og øðrum fyritökum, ið arbeiða við lendisplanlegging. Somuleiðis kann væntast, at sparingar eisini verða hjá ferðavinnuni.

Harumframt kann væntast, at ókeypis kort fara at skapa ein tørv, sum ikki er har í dag – bæði hjá almennum myndugleikum og hjá vinnuni. Hetta er ikki nøkur beinleiðis peningalig sparing, men heldur verður talan um eina virðisøking, ið stendst av nýhugsan og nýskapan innan vinnulívið.

4. Avleiðingar fyrir umhvørvið

Lógaruppskotið hevur ongar umhvørvisligar avleiðingar við sær.

5. Serligar fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyrir serstök øki í landinum

Uppskotið hevur ikki serligar fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyrir serstök øki í landinum.

6. Sosialar avleiðingar fyrir ávíasar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið hevur ikki sosialar avleiðingar fyrir ávíasar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

7. Hava millumtjóða sáttmálar við sær fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyrir landsmyndugleikar, kommunumyndugleikar, ávíás øki í landinum, ávíasar samfelagsbólkar ella vinnuna.

Um uppskotið verður samtykt hevur eingin millumtjóða sáttmáli við sær fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyrir landsmyndugleikar, kommunumyndugleikar, ávíás øki í landinum, ávíasar samfalgsbólkar ella vinnunua.

8. Áleggur uppskotið fólkí skyldur t.d. upplýsingarskyldu, skrásetingarskyldu ella t.d. krøv um loyvi, skal verða greitt frá umsitingarligu avleiðingunum av hesum.

Ongar slíkar skyldur verða álagdar fólkí við hesum uppskotinum.

9. Verða heimildir lagdar til annan landsstýrismann, ella til kommunur umframt kommunustýrislóginna, skal greiðast frá teimum fyrilitum, ið grundgeva hetta.

Við hesum uppskotinum verða ongar heimildir lagdar til annan landsstýrismann ella til kommunur umframt kommunustýrislóginna.

10. Fáa almennir myndugleikar atgongd til privata ogn, skal grundgevast fyri hesum og greiðast frá vavinum av heimildini.

Lógaruppskotið gevur ongar nýggjar heimildir til atgongd til privata ogn, men staðfestir einans tær verandi atkomuheimildirnar, ið eru neyðugar í sambandi við uppmátingar til kortgerð.

	Fyri landið/lands-myndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss/øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar/felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar/búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar				Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

Til § 1. Til tess at beina allan möguligan iva burtur verður ásett beinleiðis í lögini, hvør stovnur er fóroyskur kortmyndugleiki.

Til § 2. Greinin ásetir, hvørjar uppgávur kortmyndugleikin hevur. Eftir siðvenju fevnir topografiska kortleggingin um tað vanliga fóroyakortið, í støddini 1:100.000, tey sonevndu málíborðsblöðini í støddini 1:20.000 og tann fóroyska staðanavnadatabasan. Kortmyndugleikin hevur til uppgávu at gera og viðlíkahalda tað almenna fóroyakortið og at gera tað tøkt í digitalum sniði innan eitt ávist tíðarskeið. Harumframt skal kortmyndugleikin gera lendismodell, ið m.a. fevnir um hæddarmodellið av Føroyum. Eisini verður ásett við lóg, at uppgávan við at gera myndakort og standa fyri loftmyndatøku liggar hjá kortmyndugleikanum. Hesa uppgávuna hevur Matrikulstovan (nú Umhvørvisstovan) røkt síðan 1965.

Ásetingarnar í stk. 2 merkja, at kortmyndugleikin skal gera almenna fóroyakortið, lendismodellið og myndakortið tøkt á internetinum, so øll áhugað kunnu heinta hesi. Kortmyndugleikin avger sjálvur, hvussu hetta verður gjørt.

Geodesi er læran um støddina og formin á jørðini, sum m.a. leggur fast tað geografiska referensunetið, ið er sjálvt grundarlagið undir øllum uppmátingum. Sostatt hevur geodesi'in alstóran týdning, bæði fyri uppmátingar á sjógví og á landi. Kortmyndugleikin hevur ábyrgdina av fóroyska geodetiska grundarlagnum og fær við ásetingunum í stk. 3 eisini heimild til at fremja geodetiska gransking.

Stk. 4 heimilar landsstýrismanninum at leggja aðrar kortleggingaruppgávur til kortmyndugleikan við kunngerð. Slíkar uppgávur kunnu vera sjókort, teknisk kortlegging av ymiskum slag o.a.t.

Til § 3. Greinin hevur til endamáls at áseta, at kortmyndugleikin skrásetur tær staðsettupplýsingar, sum aðrar fyriskipanir áleggja honum. Fastar fyriskipanir eru fyri góðkenning av staðanøvnum ígjøgnum staðanavnanevndina, og kortmyndugleikin hevur til uppgávu at staðseta hesi. Tó er avmarkað, hvussu nógv staðanøvn skulu við á kortini, og tí er kortmyndugleikin heimilaður at avmarka mongdina. Sostatt kann eitt staðanavn væl vera við í staðanavnadatabasanum utan at standa á tí almenna fóroyakortinum.

Afturat staðanøvnunum skal kortmyndugleikin skráseta ávís fyrisitingarlig mørk, nevnilita kommunumark og hagamark. Somuleiðis skulu tær gomlu bygdagøturnar – varðagøturnar skrásetast til tess, at almenningurin kann síggja, hvar í haganum tað er möguligt at ferðast utan loyvi frá eigarunum. Og eigararnir í høgunum fáa á sama hátt upplýst, hvar teir ikki hava loyvi til at forða almennari ferðslu.

Verður tað í øðrum fyriskipanum álagt kortmyndugleikanum at skráseta aðrar upplýsingar, t.d. lendisskipanir, býlisskráir o.a.t., so staðfestir greinin hesar skyldur.

Til § 4. Ásetingin gevur kortmyndugleikanum somu heimild sum matrikulmyndugleikin hevur sambært § 42 í matrikullögini (l. 64/1962). Tann sama heimildin er eisini í § 6 í núgaldandi donsku lóggávuni um kortmyndugleika (lbk nr. 1210/2013).

Til § 5 Ásett verður, at tað vanliga føroyakortið og sonevndu máliborðsbløðini skulu vera atkomulig hjá almenninginum. Í praksis verður hetta gjørt við, at kortdatabasan verður atkomulig á internetinum, eins og möguligt verður at heinta digitalu kortini ókeypis. Tað sama er galdandi fyri myndakortini. Fyri onnur kort enn hesi, sum kortmyndugleikin framleiðir, verður ein gjaldsheimild ásett. Gjaldið má tó ikki vera hægri enn útreiðslurnar, sum eru av virkseminum í samband við tað vanliga føroyakortið, í støddini 1:100.000, prenta og lata tað vera til taks fyri vanligari smásølu. Kortmyndugleikin hevur sostatt heimild til at taka pening fyri tað prentaða føroyakortið, sum samsvarar við framleiðslukostnaðin

Til § 6 Gildiskomuáseting. Orsakað av, at málsøkið verður yvirtikið, verður heimild til at seta ta gomlu donsku lógina frá 1928 úr gildi. Í tveimum fórum, í 1999 og 2002, hava danskir myndugleikar spurt føroyskar myndugleikar um, hvort nýggjari donsk lóggáva (lov nr. 749/1988) skuldi setast í gildi í Føroyum. Í báðum fórum hevur landsstýrið tó sagt nei, og tí hevur tann gamla danska lógin frá 1928 framhaldandi verið galdandi.

Á Løgtingi, 23. februar 2017

Jacob Vestergaard